

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
Виходить що тижня
В Вінніпегу, Ман. (Канада), під ч. 144 Higgins Ave.
Передплата виносить \$2.00 на рік, за границю так само.

"ROBOTCHYJ NAROD" (THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Редакція за оголошення не відповідає.

Стара байка.

Весною і літом висіла над Канадою коса криза. Робітничтво потерпало за своє життя, бо було „без роботи“, дрібна і середна буржуазія тожє бачила свою погібель, — мусіла банкрутувати, лише мільонери усміхались в кулак, глузуючи з народних страждань, — вони тільки були забезпечені.

Тоді очі всього канадійського населення звернулися на фарми. Там виростало збіжжя на сотки мільонів доларів.

Усі ті народні науки, що розсунули свої офіси по всіх містах і місточках Канади, тремтячо позирали на небо чи не надходить хмара з градом, чи не йде злива, чи добре світить сонце на шпешенічку, чи не буде вночі морозу. Всі ті грубі дармоїди мовби фермерами поробились, мовби в них дійсно стояло збіжжя на пни.

А вже-ж стояло!

На те вони мають парламенти і уряд в своїх руках, щоб уся праця канадійських хліборобів переходила в їхні бездонні кишені.

Фармера манять лише тим, що мін ніби „самостійний газда“, його манять \$1 за бушель у Вінніпегу. І фармер працює і чванить ся і... перенускаючи через свої руки сотки мільонів доларів шпешеніці, сам ходить обдертий, голоден і в догах по вуха.

„Сегорічний врожай є найбільший, який знає Канада,“ кричать буржуазні шпешеніці. Вони вимальовують образки, як через Вінніпег кожного дня проходять тисячі колійових возів з біжем. Мільони! мільони! Золото і брилянти в очах капіталістів і їх хвостики.

Але гляньмо на фарми. Завдяки доброму врожаю [чи не сміх!] ціни на збіжжя падають. Елеватори наповняють ся фермерською кривавидею. По всіх стаціях іде рабунок фермерської праці.

Стара байка... Врожай чи не врожай... „шведь завжди ходить босий, а фармер голоден.“

Доки фермерство не zorganizаує ся і не візьме в свої руки торгівлю своїм продуктом, — буде ходити обдерге, а сотки мільонів його праці будуть споживати рік-річно хитрі дармоїди-капіталісти.

В. Левинський.

Нарід і соціалізм.

Як серед інших народів, так і серед українського, славе, чи не всі політичні партії називають себе „народними“, а кожда з них зокрема любить голосити, що тільки вона заступає інтереси і справи „народу“, що тільки вона а ніхто більше не сміє виступати в імені „народу“.

За примірами не далеко нам шукати.

Візьміть от хочби польських народних демократів, чи вшехполяків, як їх загально називають. Як би вірити в се те, що вони пишуть в своїх газетах і що голосять, то вийшло би, що серед польського народу нема ліпшої партії понад партію вшехполяків. Тільки вони відважно і гордо несуть прапор польського народу! Тільки вони його боронять і заступають! Тільки в них спасеня народу! — так голосять вшехполяки, а знаходять ся люди, що в усе те навіть вірять.

Або вовеміть партію „Союза русскаго народа“ в Росії, себ то московських чорносотенців. Вони теж, подібно як вшехполяки, тільки з іще більшим галасом, криком і ревом горляють на цій рот, що тільки вони єдина народна партія на всю Росію, як далеко вона і широка, що тільки вони являють ся правдивими „істинними“ заступниками й спасателями московського народу.

А чи відбігли від одних і других ваші народні (національні) демократи?

Ні! Слово „нарід“ не схолять ім з уст. Партію свою називали вони не інакше як „народною“. Свій головний комітет називають „народним“, свої газети „народними“, все, що тільки роблять, роблять „для народу“. Словом, тільки українські націонал-демократи, ксли вірити їх крикливим словам, мають патент на весь український нарід, тільки вони взяли його справу й добро в виключну аренду. Тому місце для кожного, хто тільки почував себе Українцем, може бути — після запевнень українських націонал-демократів — тільки в їхній партії. І з люди, які дійсно вірять в усе те, що ім націонал-демократи до вірування подають.

Науважте ся отже питання: чи дійсно такі партії, як вшехполяки, московські чорносотенці, або вкінці українські націонал-демократи можна вважати за народні партії? Чи дійсно кожда з тих партій являють ся єдиним і виключним оборонцем і заступником „народу“? Чи дійсно в тих партіях спасеня народу?

Щоб на се питання дати ясну відповідь, ми перш усього повинні знати, що то таке нарід.

Під словом „нарід“ треба розуміти спільноту людей, котрих історична доля споріднила спільністю характеру, культури, мови і т. п. Так отже Німці, Французи, Поляки, Москалі, Українці і т. д. все те окремі народи, які різняють ся від себе характером, культурою, мовою.

Але нарід ніколи не становив і не становить щось одноцільного в собі.

Ріжніці матку, походження, праці, уряду все ділили його на ворожі собі гурти людей, які завжди ненастанно вели між собою боротьбу. Так у старих часах істнував поділ-народу на вільних і невольників. Середновічні часи знають поділ народу на ріжні групи і стани: побіч найбільш упривілейованої групи великоземельних посідачів, які в ріжних народів інакше називали ся [на Заході були се т. зв. феодалні пани, у нас просто шляхтичі] маємо тоді кріпаків, що мусіли робити панщина, побіч богатих міщан, майстрів цехових — бідних челядників і робітників. Нові часи, котрі називаємо добою капіталізму, знищили, правда, цілі верстви з попередної доби, але на їх місце поставили нові суспільні класи. Міщанство, інакше буржуазія, і біднота міст і сіл, інакше пролетаріат — то дві класи, два великі табори, на які розколюють ся нині кожний нарід. Коротко, у сій спільноті людей, що називаємо „народом“, ми завжди стрічати і стрічаємо поділ її на упривілейованих і безправних, висискувачів і висискуваних, пануючих і угнетених.

Таким способом ми вже знаємо, що таке нарід. Знаємо теж, хто його становить.

Погляньмо, хто в ріжні часи вважав себе за представника народу, хто виступав у його імені, хто говорив просто: Я є нарід?

Тільки упривілейовані, тільки висискувачі, тільки пануючі уходили по всі часи за нарід, тільки вони почували себе в праві говорити і ділати іменем народу, тільки вони голосили ми є нарід!

В старій пр. римській державі вільний Римлянин уважав себе в праві, виступати і ділати іменем римського народу. Невільника вважали вільні Римляни навіть не за чоловіка а за звичайну собі річ, з котрою що вгодно можна було зробити. Захотів такий вільний Римлянин подарувати невольника комусь иншому, міг се зробити, а захотів його всити, міг його всити.

Подібно було у нас на старій Русі за княжих часів. В середніх віках тільки висні верстви уходили за нарід. У нас праміром за польських часів, за часів Козаччини, тільки шляхтичі-бояри, богаті міщани, попи і вільні козаки вважали себе народом. Кріпаки, що робили панщину, козацька чернь, що була безправною, — вони стояли поза народом.

А в нових наших часах?

Перед сто роками з горою міщанська (буржуазна) класа у Франції, побідивши в великій революції феодалну класу, кинула їй у лице слова: „Я є вейм“, „Я є нарід“. Вона була в праві так казати, бо в її руках опинила ся вся власть держави, вона стала її господарем і паном. А так само як у Франції, так і в інших державах міщанство прийшовши до влади, почуло себе в праві проголосити себе повновласником цілого народу.

Українське міщанство (буржуазія), що правда, дрібно, яке тепер почало буїно розвивати ся, яке почувало себе вже при власті, або близьким її, зовсім не лине і зовсім не зародилось від міщанства інших народів. „Мой интереси — се интереси народу!“ „Моя воля — є народна воля!“ „Нарід — то я!“ — Так говорить про себе наше дрібне міщанство, яке творять наші пани, попи й урядники, підпрямці і купці, міські промисловці і замкні селяни. Український пан чи під тільки себе уважає за представника народу. Так як польський шляхтич уважав нашого мужика за „бядло“, так гордиться ним і стидається ся його український пан. А робітник у його очах, то — що найменше „бараба“, створіна без даху, хліба і грейдцара, яким треба тільки гидувати.

(Дальше буде).

3 жита гомстедерів.

(Докінчена).

По довній праці, викінчати наш гомстедер хату з такого „дорогоцінного“ матеріалу: підлога з землі, стіни з землі, стеля з болота, а дахівки з дернука. Вікна збова такого розміру, як великі пиби удалось дістати йому від Сі-пі-яра. І в такій хаті має виховуватись молоде, здорове покоління, яке має працювати для добра цілої суспільности.

Цікаво, чому вінніпегський департамент здоровья не піше там своїх „шпекторів“, — бо се-ж цілковиті норв, в яких найближче здорові люди по коротким часі наберуть ся слабости? Цікаво, чому правительств не заохочує першими кроками гомстедера?

Та, ба, наш покірний і „вitreвалій“ Русин не то що не думає над своєю нуждою, не то що не виїмнеє за собою, але назве себе ще й консерватом або лібералом, бо каже, що то „панці“ партії, які дали йому так багато землі. Чи може бути ще щось більш смішного а zarazом й болючого від такого фільсофованя?

Такий нечерник-нуждар відірваний від всего світа: товариства ніякого нема, книжок нема, газет нема, і людей близько нема. Коли-ж вже стигне ся там більше подібних нуждарів, коли побудують колію, то тоді замість думати над собою та своїми дітьми, вони стануть клопотати собі голови, як би то церкву побудувати, бо попи давно ждуть вже на них як каня на доці. І се їхня „просвіта“, се їхня „боротьба“ о жита.

Тепер фармер зачинає вже „господарувати“. Насіє, наорав і лиш руки затерає, що будуть гроші за шпешенічку. Та несподівано впав град і його праця пропала. Що лишилось ще не виторченої шпешеніці, бере фармер на фіру і веде до елеватора. А купець хитра штука, як-же буде би аби він не вшахрував фармера? Він знаючи, що фармер кочче потребує гроша, виходить йому на стрічу і каже: Ох, я дуже жалую, що ви не привезли збіжжя вчора, бо сьогодні я дістав телеграму, що ціна пішла на долину. Чуючи се фармер лиш пошкрябаєсь в голову, віжте ледви в один бік прихав ті бушлі биками, а вертається назад і мови нема. Коли-ж не продасть за таку ціну, яку подала йому ся нявка в елеваторі, то довжники заберуть від него все таки цілком за дармо. Рад не рад сипле свою кривавицю в елеватор, але ніяк не думає, що се друть його так ті пани з консервативної та ліберальної партії, яких він так хвалить та на сліпо тримаєть ся як ріпак кожуха.

Ст. Котиліяк.

Лист з Галичини.

Елементарні нещастя, безробітство, знищеня збіжжя по полях, мафревогодду, — запомога правительства, політика — що чувати з вивоченою реформою до галицького союму, становиска партії політичних клічч української політики, поділ галичини і український університет, виступ українського демократів проти основаня польської академії гірничої в Кракові.

Сегорічне літо страшене для бідного населеня старо-краю. Мобілізація та воєнна заверуха — цілий час тримала найкращий цвіт людей в силі віку під гетром, роботи та будівлі з браком грошей в застою — а до того безнастанні дощі, виллива рік все те до респіт знищило екзистенцію бідного населеня. Жнива майже зовсім завели. Мареве голоду, нечуваної дорожні заглядає до робітничих та хлопських хат. Після урядових обчислень самі шкоди по селах в Галичині виносять кругло 266 мільонів корон. Все те шкоди спричинені дощами і виливами рік. Край та держава дали на се всеього 8 мільонів се капля в морі. Не ливо що з таким непокоєм приймають всі вістки про поваленя ся на угорській границі азійської холари, яка перекидає ся вже в скільські гори.

Богате жниво чекалоб сьогодні страшною ворого по робітничих ділянках галицьких міст та між населенем наших сіл.

Та небогато припадуть ся тут і лікарські забіги — бо населеня спивить й найкращу лікарську штуку. Теперішня пора се саме найпридатніша під гошину холари.

Сегорічне літо страшене для бідного населеня старо-краю. Мобілізація та воєнна заверуха — цілий час тримала найкращий цвіт людей в силі віку під гетром, роботи та будівлі з браком грошей в застою — а до того безнастанні дощі, виллива рік все те до респіт знищило екзистенцію бідного населеня. Жнива майже зовсім завели. Мареве голоду, нечуваної дорожні заглядає до робітничих та хлопських хат. Після урядових обчислень самі шкоди по селах в Галичині виносять кругло 266 мільонів корон. Все те шкоди спричинені дощами і виливами рік. Край та держава дали на се всеього 8 мільонів се капля в морі. Не ливо що з таким непокоєм приймають всі вістки про поваленя ся на угорській границі азійської холари, яка перекидає ся вже в скільські гори.

Богате жниво чекалоб сьогодні страшною ворого по робітничих ділянках галицьких міст та між населенем наших сіл.

Та небогато припадуть ся тут і лікарські забіги — бо населеня спивить й найкращу лікарську штуку. Теперішня пора се саме найпридатніша під гошину холари.

Сильні в поваленю давнього проекту, завзяті та неупримі-вороги поступу демократизації союму показали ся звичайними блазнами та комедіянтами коли прийшло ся їм створити

власний проект нових.

Се завданя повад жужити вже свли.

Наслідком того х у краю, галицький може зібрати ся на сесію. На останні д сні скликано вже стріський сойми, тільки Галичину і

В Галичині нужд хощька бута, заго національні конфлікти до сього, що 300 лів без місць — все жує нас до банкрут кому опинили ся аж цісарський треба робити поряд.

Наслідком того д ітичні події чокано блисних тижнях т Галичину. Людови країнці загрозили ціюю. Що правда та се радше сміш на недоволених — її користь хибя

тому, що відкриє сам очі на облуду ної політики. Лиш цвіт пролетарськ демократичного рух даєсь по перебути номічної та політи.

Українська полі презентована нин ською буржуазією для себе нові тасл На незвичайно во лу бє національни найбільш патриоті.

Поділ Гали — поступят яка національної авт

перевбудови стар — важне та неабі мати значива дитизація та націона

аволея — робля лістичні крикун ючим кунецьки

Щоби шпешені кий сойм переві лчачини, той е

де перевіз вибор ми та щоби при нині силах україн

ції в Галичині мо постуляти переве нема найменшо

Вперед дем старого союму, а Івських впливів

ва потім поділ Та для наших

політиків найп партії — якось

го додуматись. С люціино. А ім в

революції бола з українським

том, Експериме ком всіх обстру український

українських і найбільш невід ру — мусять в

ти ся з ним. Тепер „Діло

іх переловицях пасує ся про

зять і завзява не допустити польської гірн в Кракові, а ч ма українсько

тегу. Чисто розуміння спра розумного по промітующе про слабість своє жадиня — й дике та не